

A Tanács következtetései az ENSZ Környezetvédelmi Közgyűlésének harmadik ülésén képviselendő európai uniós prioritásokról

A Tanács következtetéseket fogadott el az ENSZ Környezetvédelmi Közgyűlésének harmadik ülésén (UNEA 3) (Nairobi, 2017. december 4–6.) képviselendő európai uniós prioritásokról:

„EMLÉKEZTETVE arra, hogy az ENSZ Környezetvédelmi Programja keretében létrejött Környezetvédelmi Közgyűlés (a továbbiakban: a Közgyűlés) a világ legmagasabb szintű döntéshozatali szerve a környezetvédelem területén,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az ENSZ Környezetvédelmi Programja a világ vezető környezetvédelmi hatósága, amely meghatározza a környezetvédelemre vonatkozó globális menetrendet, előmozdítja az ENSZ-rendszeren belül a fenntartható fejlődés környezetvédelmi dimenziójának következetes megvalósítását, valamint a környezet mérvadó globális védelmezőjeként lép fel,

MEGERŐSÍTVE, hogy az Európai Unió és tagállamai elkötelezettek a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend és az abban megfogalmazott fenntartható fejlesztési célok, a fejlesztésfinanszírozásról szóló addisz-abebai cselekvési program, az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás, a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény, a vegyi anyagokra és a hulladékokra vonatkozó megállapodások, valamint az egyéb környezetvédelmi megállapodások integrált végrehajtása mellett, és MEGÁLLAPÍTVA, hogy ezek a multilaterális vállalások bizonyítják, hogy a globális kérdések megoldása érdekében az ENSZ-tagállamoknak partnerségben kell fellépniük, és egyben azt is, hogy képesek erre,

EMLÉKEZTETVE az „Európa fenntartható jövője: Az EU lépései a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend nyomán” című 2017. június 20-i tanácsi következtetésekre^[1], amelyek fontos lépést jelentettek a fenntartható fejlesztési célok kiegyensúlyozott és integrált módon történő elérése felé,

HANGSÚLYOZVA, hogy az EU és tagállamai elkötelezettek amellett, hogy más ENSZ-tagállamokkal, a magánszektorral, a tudományos szférával és a civil társadalommal aktívan együttműködve álljanak a körforgásos gazdaság és az inkluzív fenntartható növekedés elérését szolgáló tudástranszfer és megoldásközpontú tevékenységek élére,

ELISMERVE, hogy a szennyezés sürgető globális kihívás, amelynek gyakran országhatárokon átnyúló hatásai vannak, és amelynek tudományosan bizonyított következményei távolról sem csak a környezetet érintik: hatást gyakorolnak többek között az emberek – mindenekelőtt a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok – egészségére és jólétére is,

KIEMELVE, hogy becslések szerint a világon évente 6,5 millióan halnak meg túl korán a beltéri és kültéri légszennyezettségnek való kitettség miatt^[2]; a hasmenéssel járó megbetegedések 58 %-a vezethető vissza a vízszennyezésre, valamint a tiszta víz és a csatornázás hiányára^[3]; a szilárd hulladék összegyűjtése a világon 2 milliárd ember számára elérhetetlen szolgáltatás^[4]; 2010-ben becslések szerint mintegy 4,8–12,7 millió tonnányi műanyag hulladék került az óceánokba^[5], és a tengerekben lévő műanyag hulladék a vadon élő állatok és növények 557 faját érinti – vagy mert belegabalyodnak, vagy pedig mert a szervezetükbe kerül^[6]; a vegyi szennyezéssel (az illékony szerves vegyületekkel, az ólommal és a higannyal) kapcsolatos költségek pedig 480 milliárd USD-re rúgnak^[7],

HANGSÚLYOZVA a megelőzés és a korai cselekvés elsődleges szerepét a szennyezés kezelésében, EMLÉKEZTETVE e tekintetben az elővigyázatosság elvére és „a szennyező fizet” elvre, valamint ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE ezek tényleges alkalmazásának szükségességét,

KIEMELVE, hogy globális, regionális, nemzeti és helyi szinten is hatékonyan kell kezelni a szennyezés kérdését, valamint

HANGSÚLYOZVA, hogy e tekintetben stabil irányítási keretre van szükség, valamint koherens és integrált megközelítést ALKALMAZVA;

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA

1. ÜDVÖZLI a Közgyűlés küszöbönálló 3. ülészakát, amelynek átfogó témája „a szennyezés nélküli bolygó”, célja pedig a szennyezés megelőzésére és csökkentésére irányuló ambiciózus, hatékony és együttműködésen alapuló fellépés továbbvitele; és NAGYRA ÉRTÉKELI az ENSZ Környezetvédelmi Programja által végzett munkát, azaz a szennyezéssel kapcsolatos kérdésekre vonatkozó tudományos információk közlését és a szakpolitikai koherencia előmozdítását, mindenekelőtt pedig azt az érdemi hozzájárulást, amelyet az ENSZ Környezetvédelmi Programjának ügyvezető igazgatója a Közgyűlés 3. ülészakájának témájában készített jelentésével biztosított;

2. HANGSÚLYOZZA, hogy a szennyezés csökkentéséhez – figyelembe véve a szennyezés, valamint az éghajlatváltozás, a biológiai sokféleség csökkenése és az elsivatagosodás közötti kapcsolatokat – rendkívül fontos az összehangolt és ambiciózus fellépés és a nemzetközi közösség széles körű mobilizálása annak érdekében, hogy meg lehessen előzni és jelentősen csökkenteni lehessen az emberi egészségre és jólétre, az ökoszisztémákra és a fajok túlélésére gyakorolt káros hatásokat, mivel a szennyezés hatást gyakorol a víz- és élelmezésbiztonságra, a gazdasági fejlődésre és a társadalmi igazságosságra, ideértve az egészségügyi esélyegyenlőséget is;

3. ÚJÓLAG MEGERŐSÍTI a környezet és az egészség közötti szoros összefonódásokat, és e két terület együttes kezelésének fontosságát; FELKÉRI a Közgyűlés 3. ülészakájának résztvevőit, hogy hozzanak döntést olyan konkrét cselekvésekről és intézkedésekről, amelyek segítenek kezelni az egészségre és a környezetre káros hatást gyakorló konkrét problémákat, például a nehézfémeknek, az antimikrobiális rezisztenciának, az endokrin károsító anyagoknak, valamint a veszélyes növényvédő szerek és műtrágyák egyre fokozódó használatának kérdését; TISZTÁBAN VAN AZZAL, hogy a biológiai sokféleség csökkenése fontos egészségügyi kockázati tényező, többek között annak következtében, hogy súlyosbítja a környezeti problémákat; valamint RÁMUTAT, hogy a biodiverzitás védelme és a károsodott ökoszisztémák helyreállítása jótékonyan hat az egészségre és a jólétre;

4. HANGSÚLYOZZA, hogy az ENSZ valamennyi tagállamának figyelemmel kell követnie a levegőminőség helyzetét és alakulását, ambiciózus célokat kell megfogalmazniuk a levegőminőségre vonatkozóan, és az érintett ágazatokban megfelelő szakpolitikákat és intézkedéseket kell bevezetniük; FELSZÓLÍTTA az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának tagállamait, hogy csatlakozzanak a nagy távolságra jutó, országhatárokon áttérjedő levegőszennyezésről szóló egyezményhez és az ehhez csatolt módosított jegyzőkönyvekhez, ezeket teljes körűen hajtsák végre, és mozgítsák elő az egyezmény hasonló regionális fórumokkal való együttműködését világszerte; KIEMELI a levegőminőséggel kapcsolatos szakpolitikák, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével, a vegyi anyagokkal és a hulladékgazdálkodással, a biológiai sokféleséggel, az egészségüggyel, a közlekedéssel, az energiával és a mezőgazdasággal kapcsolatos szakpolitikák közötti szinergiák maximalizálásának jelentőségét; és HANGSÚLYOZZA, hogy az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás végrehajtása nagymértékben hozzájárul a légszennyezés kezeléséhez;

5. RÁMUTAT, hogy fontos biztosítani a felszíni vizek és a felszín alatti vizek jó minőségét, valamint hogy intézkedéseket kell hozni a vízminőség rendszeres figyelemmel kísérésének és értékelésének javítása céljából, továbbá hogy a vízszennyezést a lehető legnagyobb mértékben meg kell előzni és csökkenteni kell a szennyezés forrásánál ható hatékony intézkedésekkel és azon erőfeszítések fokozásával, amelyek célja a környezetbe kezelés nélkül vagy nem megfelelő kezelést követően kibocsátott víz arányának csökkentése; HANGSÚLYOZZA a vízzel kapcsolatos nemzetközi együttműködés kiemelt fontosságát, és arra SARKALLJA az ENSZ tagállamait, hogy csatlakozzanak a határokat átlépő vízfolyások és nemzetközi tavak védelméről és használatáról szóló egyezményhez^[8], az ahhoz csatolt vonatkozó jegyzőkönyvekhez és a vízfolyásokról szóló ENSZ-egyezményhez^[9], valamint hogy ezeket hajtsák is végre;

6. ÚJÓLAG MEGERŐSÍTI, hogy az EU és tagállamai elkötelezték az ENSZ óceánokkal foglalkozó konferenciáján elfogadott „A mi óceánunk, a mi jövőnk: cselekedni kell” című nyilatkozat^[10] mellett, és ÜDVÖZLI az e konferencián a tengerek szennyezettségének kezelése céljából tett önkéntes vállalásokat; HANGSÚLYOZZA, hogy a „forrástól a tengerig” vízgazdálkodási megközelítéssel összhangban sürgősen foglalkozni kell a tengerszennyezés minden formájával, különösen a szárazföldi tevékenységekből eredő szennyezéssel – többek között a tápanyagszennyezés, a kezeletlen szennyvíz és a veszélyes anyagok –, a tengeri hulladékkal – különös figyelmet fordítva a műanyagokra és a mikroműanyagokra –, valamint a zajszennyezéssel és az óceánok elsavasodásával; és FELSZÓLÍTTA az ENSZ tagállamait, hogy dolgozzanak ki és fogadjanak el olyan intézkedéseket és ösztönzőket, többek között jogalkotási aktusokat, amelyek célja a meghatározott fő forrásokból származó mikroműanyagok fokozatos betiltása, továbbá a műanyagok gyártásának csökkentése és fenntartható használatuk ösztönzése, valamint a bevált gyakorlatok világszerte történő megosztása;

7. HANGSÚLYOZZA, hogy az ENSZ tagállamainak és érintett szervezeteinek foglalkozniuk kell a diffúz és a pontszerű talajszennyezés által okozott problémákkal és ezek messze ható következményeivel, például a másodlagos légszennyezéssel, az emberi egészségre, a mezőgazdaságra és az élelmezésbiztonságra, a biológiai sokféleségre és az ökoszisztémákra gyakorolt hatással, valamint a nitrogénszennyezéssel; MEGÁLLAPÍTTA, hogy a talajszennyezés mértékéről és a környezetre és az

egészségre gyakorolt hatásáról nagyon kevés ismeret áll rendelkezésre; továbbá FELKÉRI a Közgyűlés 3. ülészakájának résztvevőit, hogy foglalkozzanak ezzel a kérdéssel;

8. HANGSÚLYOZZA, hogy a vegyi anyagokat és a hulladékot a teljes életciklusuk során megfelelően kell kezelni, ugyanis ez fontos szerepet játszik a társadalom jóllétének biztosításában, a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend vonatkozó céljainak elérésében, valamint a körforgásos gazdaságra való áttérésben, ugyanakkor szem előtt kell tartani azt, hogy a vegyi anyagok világszerte egyre nagyobb mértékű előállítás, felhasználása és kereskedelme növekvő terhet ró a világ országaira, közülük is leginkább a fejlődő országokra; HANGSÚLYOZZA a Közgyűlés 2/7. számú határozatában^[11] említett fenntartható vegyipar és egyéb megközelítések és megoldások – például a biztonságos nem vegyi jellegű alternatívák – lehetséges szerepét e kihívások kezelésében; FELKÉRI az ENSZ tagállamait, hogy növeljék a veszélyes anyagokkal kapcsolatos ismereteket és fokozzák a termékekben található vegyi anyagokra vonatkozó információk cseréjét, valamint hogy a veszélyes vegyi anyagokat biztonságosabb alternatívákkal váltsák fel; ÜDVÖZLI a Minamata egyezmény hatálybalépését; és FELKÉRI az ENSZ valamennyi tagállamát, hogy erősítse meg az egyezményt és törekedjen annak tényleges végrehajtására;

9. HANGSÚLYOZZA, hogy a helyi önkormányzatokat be kell vonni a városokban a szennyezés megelőzését és csökkentését célzó programokba, és hogy segíteni kell nekik olyan szövetségeket létrehozni, amelyeken keresztül népszerűsíteni lehet a bevált gyakorlatokat, a technológiai innovációt és a jó kormányzást, továbbá rámutat ennek fontosságára a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend 11. fenntartható fejlesztési céljának megvalósításában; továbbá FELSZÓLÍT az új városfejlesztési menetrend végrehajtására, amely többek között a következőkkel foglalkozik: lég-, víz-, tenger-, talaj- és zajszennyezés, a szilárd hulladékok fenntartható kezelésének szükségessége, valamint a földterületek fenntartható használata;

10. ALÁHÚZZA, hogy ahhoz, hogy konkrét eredményeket érjünk el a szennyezés globális megelőzésében és csökkentésében, alapvetően meg kell változtatnunk azt a módot, ahogy a társadalmaink javakat és szolgáltatásokat állítanak elő és fogyasztanak, és ennek keretében elő kell mozdítanunk a fenntartható életmódokat, a fenntartható finanszírozást és a körforgásos gazdaságot, mégpedig a következők által: ökoinnováció, a termékek fenntarthatóságára vonatkozó információk megosztása, a csökkentésre, az újrahasználatra és az újrahásznosításra irányuló, illetve az ökoszisztéma-alapú megközelítések, integrált életciklus-alapú megközelítések, az erőforrás-hatékony és karbonszegény gazdaság megvalósítását célzó új technológiák és üzleti modellek kidolgozása, valamint az érdekelt felek bevonása a bevált gyakorlatok és a szakértelem megosztásába; SÜRGETI a Közgyűlés 3. ülészakájának résztvevőit, hogy mozdítsák elő ezeket a megközelítéseket; és ÜDVÖZLI, hogy az erőforrásokkal foglalkozó nemzetközi szakértői testület hozzá szándékozik járulni a Közgyűlés 3. ülészakához a globális erőforrás-felhasználás felmérésének, valamint az erőforrás-hatékonyság és a szennyezés csökkentése közötti kapcsolatnak a témájában;

11. VÁRAKOZÁSSAL TEKINT az elé, hogy a Közgyűlés a 3. ülészakán ambiciózus, tömör és intézkedésorientált miniszteri nyilatkozatot fogadjon el, amelyben valamennyi ENSZ-tagállam politikai kötelezettséget vállal a szennyezés – többek között az országhatárokon áttérjedő szennyezés – elleni hatékony küzdelemre;

12. HANGSÚLYOZZA, hogy a szennyezés integrált módon történő, sikeres kezelése érdekében tovább kell erősíteni és fokozni a nemzetközi és a regionális együttműködést, valamint elő kell mozdítani az érintett ENSZ-szervek, multilaterális környezetvédelmi megállapodások és nemzetközi kezdeményezések közötti kapcsolatokat, és ezek között további szinergiák kiépítésére kell törekedni; valamint FELKÉRI a Közgyűlés 3. ülészakájának résztvevőit, hogy bízzák meg az ENSZ Környezetvédelmi Programját a szennyezés megelőzésére és csökkentésére irányuló cselekvési program kidolgozásával, adott esetben a meglévő mechanizmusokra támaszkodva;

13. ÖRÖMMEL FOGADJA az ENSZ Környezetvédelmi Programjának azon kezdeményezését, hogy a Közgyűlés 3. ülészakával összefüggésben a szennyezés megelőzését és csökkentését célzó intézkedésekre irányuló érdemi önkéntes felajánlásokra és kötelezettségvállalásokra szólít fel, mivel ezek a vállalatok fogják jelenteni a Közgyűlés 3. ülészaka által elért eredmények egyik döntő részét, és erősíteni fogják annak intézkedésorientált jellegét; ÜDVÖZLI a már megtett felajánlásokat és kötelezettségvállalásokat; továbbá FELKÉRI az ENSZ minden tagállamát, az érintett ENSZ-szerveket, valamint a civil társadalom, a tudományos szféra és a magánszektor szereplőit, hogy tegyenek tanúbizonyságot a globális célok és a megoldásorientált fellépés iránti elkötelezettségükről;

14. FELKÉRI az EU-t és tagállamait, hogy mutassanak fel a Közgyűlés 3. ülészakát megelőzően a szennyezés elleni küzdelmet szolgáló konkrét intézkedéseket, hogy ezzel releváns önkéntes kötelezettségvállalásokat tegyenek a Közgyűlés 3. ülészakájának összefüggésében;

15. KIEMELI, hogy az oktatás, az egész életen át tartó tanulás és a nyilvánosság figyelmének a környezeti kihívásokra való felhívása fontos szerepet játszik a szennyezés – fenntarthatóbb életmódok és fogyasztási minták révén történő – megelőzésével és csökkentésével kapcsolatos személyes felelősség nyomatékosításában, SZORGALMAZZA ezzel összefüggésben, hogy az ENSZ Környezetvédelmi Programja nyújtson iránymutatást a termékek fenntarthatóságára vonatkozó információk tekintetében; továbbá HANGSÚLYOZZA, hogy fontos megismertetni a szélesebb nyilvánossággal a Közgyűlés 3. ülészakán elért eredményeket, mégpedig olyan vonzó és befogadható módon, hogy mindenki megértse a szennyezés megelőzésének és csökkentésének jelentőségét, és azt, hogy ez milyen kedvező hatással lehet saját egészségükre, jóllétükre és lakókörnyezetükre,

és ennek keretében ki kell térni arra a szerepre is, amelyet az ENSZ Környezetvédelmi Programja és a Közgyűlés játszik a bolygóra és az emberek mindennapjaira gyakorolt jelentős pozitív változás megvalósításában;

16. ÜDVÖZLI, hogy az ENSZ Közgyűlése állandó meghívást intézett az ENSZ Környezetvédelmi Közgyűlésének elnökéhez a fenntartható fejlődéssel foglalkozó magas szintű politikai fórum ülésén való részvételre; RÁMUTAT arra, hogy a Közgyűlés szakpolitikai iránymutatások nyújtásával és szakpolitikai válaszok meghatározásával járul hozzá a fenntartható fejlesztési célok megvalósítása során az újonnan megjelenő és a tartósan fennálló környezeti kihívások kezeléséhez; HANGSÚLYOZZA, hogy a szennyezés megelőzése és csökkentése szükséges a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend céljainak eléréséhez; és FELSZÓLÍTTJA a Közgyűlés 3. ülészakánának résztvevőit, hogy fogalmazzanak meg egyértelmű politikai üzeneteket a 6., 7., 11., 12. és 15. fenntartható fejlesztési célnak a magas szintű politikai fórum 2018-as ülésén esedékes részletes felülvizsgálatával kapcsolatban.”

[1] 10370/17.

[2] „Towards a Pollution-Free Planet” (A szennyezés nélküli bolygó) c. jelentés, 2017, III. oldal.

[3] „Towards a Pollution-Free Planet” (A szennyezés nélküli bolygó) c. jelentés, 2017, III. oldal.

[4] „Towards a Pollution-Free Planet” (A szennyezés nélküli bolygó) c. jelentés, 2017, III. oldal.

[5] J. R. Jambeck et al., *Plastic waste inputs from land into the ocean (A műanyag hulladék útja a szárazföldről az óceánokba)* (Science, 2015. február 13.).

[6] Kühn, S., et al., *Deleterious Effects of Litter on Marine Life (A hulladék káros hatásai a tengeri élővilágra)*, in Bergmann, M., et al., *Marine Anthropogenic Litter (Emberi eredetű hulladékok a tengerekben)* (Springer, 2015).

[7] „Towards a Pollution-Free Planet” (A szennyezés nélküli bolygó) c. jelentés, 2017, II. oldal.

[8] Egyezmény a határokat átlépő vízfolyások és a nemzetközi tavak védelméről és használatáról, Helsinki, 1992.

[9] Egyezmény a nemzetközi vízfolyások nem hajózási célú hasznosításának jogáról, New York, 1997.

[10] Az ENSZ Közgyűlésének 2017. július 6-i 71/312. sz. határozatával jóváhagyva.

[11] Az UNEA 2/7. sz. határozata a vegyi anyagok és a hulladékok megfelelő kezeléséről.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press